

20.08.2018

Pormestari

110 §**Lausunto sisäministeriölle luonnoksesta paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisiksi linjauksiksi**

HEL 2018-007637 T 09 00 00

Päätös

Pormestari päätti antaa sisäministeriölle paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansallisista linjauksista seuraavan lausunnon:

Linjauksista yleisesti

Paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset edesauttavat turvallisuustyön ja –suunnittelun kehittämistä paikallisella tasolla. On tarpeen, että turvallisuussuunnittelulle on ajantasainen määritelmä ja yhteinen viitekehys, vaikkakin paikalliset olosuhteet vaikuttavat siihen, miten turvallisuussuunnittelun kokonaisuus on kuntatasolla järkevää käytännössä toteuttaa.

Linjauksissa kuvataan paikallisen turvallisuussuunnittelun tuomia kustannushyötyjä ja lisäarvoa, joka syntyy eri osapuolten koordinoitua yhteistyöstä turvallisuushaasteiden ratkaisemiseksi. Myös Helsingissä paikallinen turvallisuussuunnittelu nähdään tarpeellisena toimintatapana ja sitä on toteutettu pitkään. Koska paikallinen turvallisuussuunnittelu ei kuitenkaan ole lakisääteistä toimintaa, tulisi linjauksissa selkeyden vuoksi puhua ohjauksen sijaan paikallisen toiminnan edistämisestä ja tukemisesta.

Helsingin kaupunki on antanut aiemmin maakunta- ja sote-uudistusta koskevan lausunnon, jonka mukaan eduskunnan käsiteltävänä olevaa ehdotuskokonaisuutta ei tule hyväksyä (kaupunginvaltuuston päätös 4.4.2018 § 68). Lainvalmistelun tilanne huomioiden kaupunki ei ota yksityiskohtaisesti kantaa mahdollisen maakunnan tehtäviin turvallisuussuunnittelussa. Todettakoon kuitenkin, että sosiaalitoimen palvelut ja niiden sijoittuminen kaupunkirakenteeseen ovat tärkeitä kysymyksiä kaupunkiturvallisuuden näkökulmasta. Lisäksi monet turvallisuussuunnittelun keskiössä olevat ongelmat ovat sellaisia, joihin voidaan nimenomaan sosiaalityön keinoin vaikuttaa. Mikäli linjauksissa käsitellään mahdollisten maakuntien tehtäviä, niin turvallisuussuunnittelusta vastaavan kunnan ja mahdollisen maakunnan sosiaalitoimen välisen yhteistyön toteuttamiseen pitäisikin kiinnittää nykyistä enemmän huomiota.

Turvallisuussuunnittelun käytännöt ja toteutus**Postiosoite**

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

20.08.2018

Pormestari

Linjauksissa korostetaan perustellusti sitä, että turvallisuustoiminnan, kuten turvallisuussuunnittelun ja varautumisen, tulisi olla osa kunnan strategiaa. Helsingin kaupunkistrategiassa (Maailman toimivin kaupunki) vuosille 2017-2021 turvallisuus ja turvallisuuden tunne nivoutuvat kaupunkilaisten keskinäiseen luottamukseen ja yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Koettu turvallisuus kaupungissa ja asuinalueilla on myös yksi kaupunkistrategian seurantamittareista.

Linjausten mukaan turvallisuussuunnittelu luo viranomaisille, kuten poliisille, mahdollisuuden hoitaa niiden lakisääteisiä tehtäviä yhteistyössä muiden kanssa. Helsingissä poliisi on kiinteästi mukana paikallisessa turvallisuussuunnittelussa ja yhteistyöstä on sovittu myös erillisen yhteistoimintasopimuksen tasolla. Kaupungin organisaatiossa työskentelevä poliisikoordinaattori toimii yhdyshenkilönä kaupungin ja poliisin välillä muun muassa kaupunkiturvallisuutta koskevissa asioissa.

Linjauksissa tulisi näkyä myös pelastustoimen tärkeä rooli kunnan arjen turvallisuustyössä, erityisesti omatoimiseen varautumisen ja palo- ja pelastusturvallisuuden osalta. Helsingin kaupungin pelastuslaitos osallistuu paikalliseen turvallisuussuunnittelutyöhön ja tekee tärkeää työtä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa.

Keskeisten turvallisuustavoitteiden ja -toimenpiteiden kirjaaminen ja seuraaminen on tarpeellista, jotta paikallinen turvallisuussuunnittelu olisi pitkäjänteistä ja systemaattista. Paikalliset olosuhteet, johtamisrakenteet ja organisaation koko vaikuttavat kuitenkin siihen, miten toiminta kannattaa käytännön tasolla organisoida. Monessa kunnassa toimintaa ohjaavia suunnitelmia on useita, jolloin voi olla tarpeellista pohtia, voidaanko turvallisuusnäkökulma integroida muihin kunnassa tehtäviin suunnitelmiin ja hyödyntää olemassa olevia rakenteita. Paikallisen turvallisuussuunnittelun kytkeminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisen ja koordinoinnin rakenteisiin on ajankohtainen kysymys myös Helsingissä, sillä uusista rakenteista päätettiin kaupunginhallituksessa 14.5.2018 ja kaupungin hyvinvointisuunnitelman laadinta on käynnistymässä. Uusi toimintatapa vahvistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoitua, johtamista ja seurantaa sekä nivoo rakenteen osaksi kaupungin johtamisjärjestelmää.

Kansalliset, valmiit indikaattorit eivät välttämättä yksin palvele suurten kaupunkien tietotarpeita, vaan tarvitaan myös räätälöityjä kyselyjä ja indikaattoreita, jotka tuottavat tietoa esimerkiksi koetusta turvallisuudesta ja terveys- ja hyvinvointieroista koko kaupunkia pienemmässä mittakaavassa (kaupunginosat, asuinalueet). Helsingissä on nähty tarpeelliseksi tehdä otokseen perustuvia turvallisuuskyselyjä kolmen vuoden

20.08.2018

Pormestari

välein yhdessä Helsingin poliisilaitoksen kanssa, sillä kyselyt tuottavat tietoa turvallisuustilanteesta paitsi koko kaupungin myös kaupunginosien tasolla. Lisäksi käynnissä on kaupunkistrategiaan kytkeytyvää indikaattorien kehittämistyötä liittyen muun muassa ennaltaehkäisevän toiminnan vaikuttavuuteen, huono-osaisuuteen ja alueelliseen eriytymiseen.

Paikallisella tasolla tehtävä turvallisuustyö on monesti täsmätoimenpiteitä jonkin tietyn alueen tai paikan turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseksi ja häiriöiden vähentämiseksi. Huomio on usein julkisessa kaupunkitilassa ja sen käyttöön liittyvissä ristiriidoissa. Kimmoke toimintaan ei välttämättä tule tilastopohjaisesta hot spots -analyysistä tai viranomaisilta, vaan alueen asukkailta ja toimijoilta. Linjauksissa onkin perustellusti korostettu muodollisten rakenteiden lisäksi verkostomaisen toiminnan merkitystä muun muassa hiljaisten signaalien havaitsemiseksi. Toimivien yhteistyörakenteiden olemassaolo korostuu niissä arjen turvallisuuden asioissa, jotka vaativat nopeaa reagointia.

Toimenpide- ja menetelmäkortit

Tavoitteita ja suosituksia paikallisen tason turvallisuustyölle sisältyy useaan eri ohjausasiakirjaan ministeriöiden toimialojen mukaisesti. Tämän vuoksi on eduksi, että linjauksiin on koottu sellaiset toimenpiteet, joiden arvioidaan olevan vaikuttavuudeltaan merkittävimmät.

Nuorten rikollisuuden vähentämistä koskevassa toimenpidekortissa olevat toimenpiteet, kuten Ankkuri-malli ja alaikäisten tekemien rikosten sovittelu, ovat käytössä Helsingissä. Rikoksilla oirehtivien nuorten määrä on myös yksi kehitettävä, Helsingin kaupunkistrategiaan liittyvä seurantamittari.

Kaatumistapaturmien ehkäisyn osalta on tarpeellista tunnistaa kaatumisten riskipaikat, kuten toimenpidekortissa todetaan. Käytännössä tunnistamista helpottaisi paikallistasolla se, että ensihoidon kirjauksissa tehtäisiin ero ulkotiloissa ja yksityisissä tiloissa tapahtuneiden kaatumisten välillä. Kaatumisvaaran arvioinnin osalta on tärkeää kirjata linjauksiin täsmällisemmin, että sosiaali- ja terveystoimen toimijat huolehtivat kaatumisvaarassa olevien tunnistamisesta ja yksilöllisistä ehkäisy-suunnitelmista yhteistyössä eri tahojen kanssa. Luonnoksessa todetaan kunnan vastaavan tästä tehtävästä.

Helsingissä on toiminut vuodesta 2011 alkaen laaja-alainen työryhmä lähisuuhdeväkivallan ehkäisemiseksi. Työryhmä on muun muassa kampanjoiden avulla lisännyt tietoisuutta itse ilmiöstä ja palveluista, joita uhreille ja tekijöille on tarjolla. MARAK-mallia väkivallan riskiarvion tekemiseksi on kokeiltu Helsingissä itäisellä alueella. Tällä hetkellä malli

20.08.2018

Pormestari

ei ole sellaisenaan käytössä, sillä tavoitetta saadaan toteutettua tehokkaammin muilla tavoin.

Hyvien väestösuhteiden edistämisen osalta myös koulujen ja nuorisotyötä tekevien tahojen rooli on tärkeä. Helsingin kaupunki on kehittänyt yhdessä Cambridgen yliopiston kanssa Minun Silmin, Sinun Silmin -ohjelmaa, jolla pyritään ehkäisemään esimerkiksi rasismista, erilaisuuden pelosta tai ennakkoluuloista syntyviä konflikteja. Ohjelmaan osallistuvat saavat konkreettisia ajattelun ja toiminnan välineitä arjen tilanteiden ja konfliktien kohtaamiseen ja ratkaisemiseen väkivallattomasti.

Pakka-toimintamalli alkoholi-, tupakka-, ja rahapelihaittojen ehkäisemiseksi on osa paikallistasolla toteutettavaa ehkäisevän päihdetyön kokonaisuutta. Helsingissä Pakka-toimintaa on toteutettu vuodesta 2015 alkaen Länsi-Helsingin alueella yhteistyössä elinkeinoelämän ja järjestöjen sekä jossain määrin pääkaupunkiseudun kuntien kanssa. Toiminnan laajentaminen myös muualle kaupunkiin on esillä. Suurissa kaupungeissa toimintamallin toteutukseen vaikuttaa vähittäismyynti- ja aniskelupaikkojen runsas määrä.

Hot spots -menetelmä on tarpeellinen osa paikallista turvallisuussuunnittelua paitsi turvallisuuden edistämisen, myös segregaaation ehkäisyn näkökulmasta. Menetelmän lähtökohtana on, että ongelmia, kuten rikoksia ja häiriöitä, on jo keskittynyt jollekin rajatulle maantieteelliselle alueelle ja niihin puututaan eri toimijoiden yhteisvoimin. Tämän lähestymistavan lisäksi linjauksissa tulisi myös huomioida kaavoitus kunnan keskeisenä tehtävänä, sillä rakennetun ympäristön suunnittelulla voidaan etupainotteisesti vaikuttaa asuinympäristön turvallisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Eija Pyyhtiä, asiantuntija, puhelin: 358931037950
eija.pyyhtia(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Saate 3.7.2018, sisäministeriö
- 2 Lausuntopyyntö 2.7.2018, sisäministeriö
- 3 Lausuntopyynnön liite, Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset, luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

20.08.2018

Pormestari

Otteet**Ote**

Sisäministeriö

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

TiedoksiKaupunginkanslia
Kaupunkiympäristön toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sisäministeriö pyytää lausuntoa "Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset" -asiakirjaluonnoksesta 31.8.2018 mennessä.

Linjauksilla halutaan edistää ja yhdenmukaistaa arjen turvallisuustyötä paikallis- ja aluetasolla, kuntien ja maakuntien itsehallintoa kunnioittaen. Linjaukset perustuvat valtioneuvoston periaatepäätökseen sisäisen turvallisuuden strategiasta (Hyvä elämä – turvallinen arki, 5.10.2017), ja ne toteuttavat strategian toimenpidekokonaisuutta 7 (maakunnat ja kunnat).

Turvallisuussuunnittelu ei ole lakisääteistä toimintaa. Siten linjaukset eivät ole kuntia velvoittavia, vaan niiden tarkoitus on toimia ohjeena ja tukena paikallis- ja aluetason toiminnalle.

Linjaukset jakautuvat kahteen osioon. Ensimmäisessä, yleisessä osiossa kuvataan turvallisuussuunnittelun menettelytapoja, vastuita ja hyviä käytäntöjä. Toinen osio sisältää toimenpide- ja menetelmäkortteja, toisin sanoen sellaisia turvallisuussuunnittelun toimenpiteitä ja tavoitteita, jotka ovat yhteisiä koko valtakunnan alueelle, ja joita tulisi toimeenpanna paikallisissa ja alueellisissa turvallisuussuunnitelmissa. Kussakin toimenpidekorteissa määritellään indikaattorit, jotka tuottavat tietoa kortissa käsiteltävästä asiasta tai ilmiöstä.

Lausunnossa pyydettiin kiinnittämään erityistä huomiota siihen, palvelvatko linjaukset lausunnonantajien tiedollisia ja muita tarpeita arjen turvallisuustyössä, turvallisuustyön järjestämisessä sekä sen yhteensovittamisessa lausunnonantajan muun toiminnan kanssa.

PostiosoitePL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi**Käyntiosoite**Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>**Puhelin**

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

20.08.2018

Pormestari

Lausuntoa on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston ja hallinto-osaston, sosiaali- ja terveystoimialan ja kaupunkiympäristön toimialan asiantuntijoiden kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Saate 3.7.2018, sisäministeriö
- 2 Lausuntopyyntö 2.7.2018, sisäministeriö
- 3 Lausuntopyynnön liite, Turvallisuutta kaikkialla - paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset, luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sisäministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kaupunkiympäristön toimiala
Sosiaali- ja terveystoimiala

20.08.2018

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 110 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

20.08.2018

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 20.08.2018.